

qui honorificent ministerium suum (1). Sint lucernæ prius ardentes, postea lucentes (2), imitantes Jesum, qui cœpit primo facere, dein docere (3). Illa namque vox lubentius auditorum corda penetrat, quam dicentis vita commendat, quia tunc quod loquendo imperat, ostendendo adjuvat ut fiat (4), et ut admonet Chrysostomus, «si virtute splendere curemus, ad nos trahemus omnes, qui venire elegerint ad salutem. Omni tuba documenta operum clariora sunt. Si mansueti, misericordes, pacifici, humiles ac mundo corde fuerimus, non minus efficaciter quam per miracula spectatores nostros ad veritatem trahemus» (5). Nullus reprehendi mereatur: «qui alium docet, seipsum non docet» (6). Nulli timendum sit, ne dum aliis prædicaverit, ipse reprobus efficiatur (7).

IV. Colligant etiam quanti momenti sit diligens et accurata ad prædicandum præparatio; cujus prima pars sit pia meditatio eorum quæ dicturus est concionator (8) et fervidæ ad Deum preces pro se et pro illis quos est allocuturus.... ut intelligenter, libenter, et obedienter audiatur ab eis (9), nam neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat, Deus (10).

V. Caveant omnino ne verbum Dei ex proprio metiantur ingenio, sed sensum teneant et doceant, quem semper tenuit et tenet sancta Mater Ecclesia. In lectione Sacrae Scripturae versentur, in qua, ait S. Augustinus «quisque inveniet omnia quæ utiliter alibi didicit, et multo abundantius inveniet ea, quæ nusquam omnino alibi» (11). Sanctorum Patrum vestigiis inhæreant, quorum opera ditissimum christianæ doctrinae thesaurum exhibent.

VI. Circa prædicationis materiam serio perpendant quæ Tridentina Synodus prædicanda præcipit. Sacrarum concionum argumenta ea sint, non quæ admirationem excitent, et eruditionis seu facundia famam procurent, sed quæ pro temporum, locorum, et audientium conditione magis necessaria sint et utilia, et quæ ad veram perducant fidelium ædificationem. Omnia ergo fugiant concionatores, quæ cum excellentissimo evangelicæ prædicationis objecto minime congruere noscuntur. Opinionibus, commentisque mere philosophicis et politicis audientium mentes ne occupent: incerta, et quæ specie falsi laborant, ne evulgent (12): inutiles vel difficiliores quæstiones, quæ

(1) Rom. XI, 13. (2) Joann. V, 35. (3) Act. I, 1.
 (4) S. Greg. Magn. *Pastoral. P.* II, cap. 3. (5) Hom. 15 in Matth.
 (6) Rom. II, 21. (7) 1. Cor. IX, 27.
 (8) Concil. Mediol. I, P. IV, De prædic. verbi Dei.
 (9) S. Aug. *De Doctr. Christ.* Lib. IV, cap. 15.
 (10) 1. Cor. III, 7. (11) S. Aug. *De Doctr. Christ.* Lib. II, cap. 42.
 (12) Conc. Trid. sess. XXV. *Decret. de Purgat.*

captum populorum superant, ne attingant: ipsas profanas vocum novitates devitent (1). Potior pars doctrinis detur, quæ ad fidem et ad mores pertinent, vel Evangelio, aut Epistolis explicandis, vel adhortationibus habendis, quæ ad illuminandam mentem, et in actu audientium cor movendum, ne videantur ad absentes loqui, minime vero adstantes.

VII. Dicente Domino Nostro Leone XIII: «valde suademus ut concionibus tempestivis elementa rerum sanctissimarum explanentur, quibus christiana philosophia continetur; quod illuc pertinet, ut mentes hominum eruditione sanentur, et contra multiplices errorum formas, et varia incitamenta vitiorum muniantur» (2), concionatores in cathedralibus, aliisque ecclesiis præcipuorum locorum, ubi errores ab Ecclesia damnati, et vitia homines deturpantia magis serpunt, data occasione, adversus eos insurgant, et de illis sermonem faciant, non quidem declamatorio modo, sed veritatem docendo, doctrinam divinam de fide et moribus luculenter explanando, Ecclesiae jura ac præcepta ob omnium oculos ponendo, ut his solidissimis statutis fundamentis, quæ a novatoribus, et divinæ religionis hostibus propalantur, et fallacibus verbis in multorum mente inseruntur, facilius et utilius refutent et convellant. Omnia enim respicienda sunt præsentis ætatis vulnera, et ideo contra indifferentismum, dierum sacrorum profanationem, sacrae ac civilis auctoritatis contemptum, blasphemiam, discordiam, detractionem sæpe insurgendum est. Vitia libere arguant, caventes simul ne ullam personam, nec indirecte quidem designent. Quæ asperiora sunt, charitatis dulcedine, et verborum prudentia temperent: sanare enim oportet, non efferare, ait S. Joannes Chrysostomus, et excusare potius quam accusare, juxta Apostolorum Principis exemplum, ad Judæos qui Christum crucifigi petierunt, dicentis: «scio fratres, quia per ignorantiam fecistis, pœnitentiam igitur agite, et convertimini, ut deleantur peccata vestra» (3).

VIII. Ob oculos habeant, *omni* creaturæ prædicandum esse Evangelium (4); ideoque se sapientibus et insipientibus, doctis et indoctis debitores esse (5). Unde non in sublimitate sermonis, non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis (6), susceptum ministerium adimplere satagant. Sermo igitur sit *facilis* (7), non tamen rudis et incompositus: sit *apertus* et *simplex*, nec tamen ea gravitate ac dignitate destitutus, quæ decet semper

(1) 1. Tim. VI, 20. (2) *Encycl. Humanum genus.* (3) Act. III, 17.
 (4) Marc. XVI, 15. (5) Rom. I, 14. (6) 1. Cor. II, 1, 4.
 (7) Conc. Trid. sess. V, cap. 2, De ref.

eos qui Dei adjuutores sunt (1), et pro Christo legatione funguntur (2). Minime improbamus, immo commendamus et volumus, ut, pro re nata, etiam ornatori utantur sermone, dummodo elocutio sit facilis et intelligibilis, atque adhibeantur expressiones quæ fidelibus notæ sint, ne pompam et cultum sermonis tantum quærentes, et ampullosis verbis utentes simplicium captum effugientibus, non Christum, sed se ipsos prædicent, et aerem verberantes appareant.

IX. Nec simplicitatem tantum, et facilitatem sermonis parochis præsertim, exigit Tridentina synodus, sed et *brevitatem*. Experientia enim compertum est, prolixitatem creare fastidium, populosque per eam ab audiendo verbo Dei removeri. Brevis tamen cum sit sermo, quæ dicuntur eluceant oportet soliditate, perspicuitate, ordine, sobriaque varietate, quæ animos excitent, intentosque teneant.

X. Hæc ad Dei ministros, ut fideliter et utiliter adimpleant ministerium suum: nunc autem fideles alloquentes eos omnes hortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiant (3), quæ abunde datur per verbum ipsius. Parum enim proderit ipsis intensissima pastorum cura, nisi libenti animo verbum Dei audire voluerint. Inde non modo patres ac matresfamilias provocamus, ut in illo audiendo, suis bono exemplo præluceant, sed et omnes et singulos fideles monemus, ut templum Dei adeant, prædicationi devote assistant, et quidquid ad fructum ipsius cooperandum præstare potest, fidelissime præstent. Tamquam semen divinum verbum Dei in corde optimo suscipientes, illud retineant, et fructum afferre conentur in patientia (4) et humilitate, ut cum sancto timore et tremore propriam salutem operentur (5) et per opera bona certam suam electionem et vocationem faciant (6).

§ V.

De missionibus.

Magni momenti sunt certissime exercitia illa quæ missiones appellantur. Nam si et illi qui in perfectioris vitæ statu viventes, necesse habent vires suas in sacro recessu reficere, ardoremque spiritualem excitare, multo magis extraordinario aliquo indigent stimulo ad mores reformandos, et in meliorem frugem redigendos, qui in mediis mundi illecebris ac periculis dies agunt. Hinc est, quod Summi Pontifices sæpe Episcopos excitarunt ut eas missiones in suis diœcesibus

(1) 1. Cor. III, 9. (2) 2. Cor. V, 20. (3) 2. Cor. VI, 1.
(4) Luc. VIII, 15. (5) Philip. II, 12. (6) 2. Pet. I, 10.

procurarent, illasque, ceu medium aptissimum ad fidei, religionisque spiritum in populis augendum, commendarent, easque contra obloquentium ausus defenderent (1). Experientia enim patet, ejusmodi exercitia religionis, quæ suapte indole attentionem hominum singulariter provocare solent, convictionem religiosam firmare, conscientiæ remorsus excitare, homines longo vitiorum habitu depravatos de lethali suo somno evigilare facere, atque relictam naufragii tabulam apprehendere, scandala tolli, restitutiones fieri, inimicitias extinguere, pietatem, pacemque domesticam restituere, atque non raro errantium etiam circa fidem corda ad rectam trahere viam.

Quoniam vero nostris hisce temporibus humani generis hostis zizania supereminare in agro Dominico, animosque pervertere infensius conatur, frequentius salutarium missionum auxilia quærenda sunt, quibus, quasi novo et extraordinario curæ pastoralis conamine agrum Domini purgare et colere oportet.

I. Summopere proinde parochis commendamus, ut tam salutiferum beneficium suis fidelibus procurent, eos sedulo ad illud excipiendum præparent, et omni zelo ac vigilantia, se ipsos impendentes et superimpendentes, satagant, ut fructus inde percepti conserventur et augeantur. Tristissima enim experientia edocemur, fructum missionum deperditum sæpe ire ob defectum zeli, et sacerdotum incuriam. Meminerint tamen parochi, et missionarii, ab Ecclesia damnatam fuisse propositionem asserentem, licitum esse sacramentaliter absolvere dimidiate tantum confessum ratione magni concursus pœnitentium, qualis, verbi gratia, potest contingere in die magnæ alicujus festivitatis aut indulgentiæ (2).

II. Nec parochos tantum, sed et omnes quoscumque sacerdotes, et etiam fideles laicos monemus et hortamur, ut, quantum singuli potuerint, optabilem ipsarum missionum exercitium adjuvare et promovere adlaborent, collatis inter se consiliis, atque sui Episcopi venia tum ad designandam parochiam in qua peragantur, ut facilius convenire possint fideles etiam ex vicinioribus oppidis et pagis, tum ad sumptus necessarios inter omnes distribuendos.

III. Quum nihil antiquius habeant Episcopi, quam ut vita christiana in populo ubique crescat et promoveatur, pro jure suo et proprio motu missiones deputabunt, quocumque in loco illas vel necessarias, vel opportunas judicabunt.

(1) Bened. XIV, Const. *Gravissimum* 8 Sept. 1741.—Pius VI, *Bulla Auctorem fidei*. Propos. 65.—Pius IX, *Encycl. Singulari*.
(2) Propos. 59 inter damnat. ab Innoc. X, 12 Mart. 1676.

IV. Deficiente copia ministrorum, qui religiosi ordinis sui professione ad hoc missionum munus vocati sunt, optime merebuntur sacerdotes sæculares, etiam curam animarum habentes, si consociati, collatis prius consiliis, obtentaque sui Episcopi venia, sacras missiones, vel novemdialia ad instar earum, vicissim in parœciis suis habuerint, ita ut parochus unius populi in alium se transferat, et hujus rector idem officium in alterius ecclesia peragat.

V. Verba Smi. Dni. Leonis XIII ad Episcopos, omnibus de clero nostro inculcamus: «Vestri muneris est, venerabiles frates, sedulam impendere curam, ut cœlestium doctrinarum semen per Dominicum agrum diffundatur, et catholicæ fidei documenta fidelium animis mature inserantur, altas in eis radices agant, et ab errorum contagione incorrupta serventur» (1).

§ VI.

De confraternitatibus et piis sodalitiis.

Ad fidelium religionem excitandam atque fovendam pias laicorum sodalitates, seu confraternitates instituit provida Mater Ecclesia, quæ si recte constitutæ sint, et probe sua munia persolvant, domus Dei decorem confovere, magnasque populo fideli utilitates afferre possunt. Ut autem quæ jam erectæ sunt, serventur et augeantur, et quas instituere nunc et in posterum oporteat, rite habeantur, atque fideles ipsis adscripti ad piorum operum studium in dies inflammentur, sequentia juxta sacros canones edicere censemus.

I. Nulla sodalitas, seu congregatio, in ecclesiis etiam regularium, erigi potest, aut jam erecta in aliquam archiconfraternitatem cooptari, sine Episcopi consensu et approbatione (2). Non poterunt confraternitatum statuta in usum deduci, nisi ea prius ab Episcopo Diœcesano examinata, et pro ratione loci approbata fuerint; quæ nihilominus ejusdem Episcopi decretis, et moderationi, aut correctioni in omnibus semper subjecta remaneant (3). Privilegia, indulgentiæ, facultates, aliæque spirituales gratiæ et indulta in hujusmodi sodalitatibus favorem, prævia recognitione Ordinarii loci indigent (4). Eleemosynæ et alia oblata christianæ charitatis subsidia, juxta modum et formam per Ordinarium loci præscribendam, excipi solum et erogari poterunt (5). Singulæ auctoritati Episcopi subjectæ sunt, et supremo ejus

(1) Encycl. *Inscrutabili*.

(2) Clement. VIII, Const. *Quæcumque* 7 Dec. 1604.

(3) Id. § 5. (4) Ibid. § 7. (5) Ibid. § 8.

regimine diriguntur, ideoque vel per se, vel per suum delegatum præsidet sodalium conventibus, qui de rerum ad sodalium spectantium administratione adunantur (1). Delegatus tamen voto activo caret.

II. Parochus a jure præses est omnium confraternitatum in parochiali ecclesia erectarum, seu in alia intra parœciæ terminos, quæ proprium rectorem non habeat, et sub ipsius parochi administratione constituta sit, atque ab eo pendent in functionibus ecclesiasticis. Ne controversiæ orientur, servetur in omnibus generale Decretum Sacri Rituum Congregationis, ad eas dirimendas vel vitandas approbante Clemente XI editum (2).

III. Quævis confraternitas erecta etiam in ecclesiis regularium exemptorum, ab Episcopo visitari potest in iis quæ confraternitatis administrationem respiciunt (3), et confraternitatis officiales tenentur singulis annis de administratione rerum et reddituum sodaliti ipsius Episcopo rationem reddere (4).

IV. Ii tantum inter confratres recipiantur, qui rudimenta fidei callent, qui bona fama gaudent, et bene morati sunt, atque ad Ecclesiæ sacramenta accedunt, ejusque præcepta, abstinentiam in primis, nisi Bulla utantur, observent. Qui jam adscripti a recta via recedunt, vel turbas et dissidia excitant, vel præceptum paschale non adimplent, ac tertio moniti non respiscunt, a sodalitate expellantur.

V. Sodales semper præ oculis habeant, hujusmodi societates eo consilio statutas esse, ut cultus divinus promoveatur, animæ salus majori studio et potioribus auxiliis procuretur, et mutua exempla virtutum ac bonorum operum a fratribus præbeantur. Quapropter unitatem spiritus in vinculo pacis sollicitè servantes (5), curent omnes, ut a christiana charitate informantur, atque mutuam dilectionem habentes, veros discipulos Jesu Christi se ostendant, et animæ sanctificationi intendant.

VI. Summopere optamus, atque parochis commendamus ut ubique instituantur, vel restituantur confraternitates Smi. Sacramenti, Smi. Rosarii Beatæ Mariæ Virginis, Veræ Crucis seu Animarum Purgatorii, et quantum fieri possit, Tertius Ordo S. Francisci, a Smo. Dno. nostro Leone XIII tantopere commendatus, utpote medium ad reformandos mores validissimum, atque impiarum societatum conatibus obsistendum (6); necnon alia sodalitia, de quibus non semel

(1) S. Cong. Conc. 24 Aug. 1709. (2) S. Rit. Cong. 10 Dec. 1703.

(3) Bened. XIV, Instit. CV. (4) Conc. Trid. sess. XXII, cap. 9. De ref.

(5) Ephes. IV, 3. (6) Encycl. *Auspicato*.—*Humanum genus*.

in superioribus decretis locuti sumus, uti Congregationes Sacratissimi Cordis Jesu, et filiarum Mariæ et Teresiæ, quæ si recte ordinentur, ad innocentiam servandam, et veram pietatem fovendam plurimum conferunt.

TITULUS VIII.

DE VITIIS MAXIME FUGIENDIS.

Sicut in Domino gaudemus, eique ex corde gratias agimus, eo quod quamplurimi sint, qui inimicorum insidiis obsistentes, in fide ac pietate christiana constantes et assidui perseverant, ita animi dolore vehementer oppressi ingemiscimus ob ruinam multorum, qui a recto tramite recedentes, et falsis doctrinis imbuti, concupiscentiæ carnis, concupiscentiæ oculorum, ac superbiæ vitæ quæ in mundo sunt (1) inserviunt; unde in profundum peccatorum venientes contemnunt (2); animæ salutem minime curantes. Hos prævaricatores arguere debemus, et ut redeant ad cor hortari et obsecrare (3), pro ipsis ferventes ad Deum preces dirigere ceterosque omnes monere, ne illis se commisceant, et eorum mores imitentur.

I. Pro debito ergo officii nostri contra graviora quæ serpunt crimina insurgentes, illaque condemnantes, omnes qui in animarum salutem procurandam coadjutores nostri sunt, obtestamur per viscera Jesu Christi, ut omni zelo nobiscum laborent ad extirpanda quantum fieri possit, horrenda vitia tot animas præcipitantia in barathrum æternæ damnationis, et pusillos a lethifera contagione præservandos.

II. *Blasphemiam* in primis damnamus et horremus: nihil illa atrocius, qua homo ad Dei gloriam conditus, et præsertim christianus, tot beneficiis cumulatus, non reformidat ponere in cælum os suum, et Creatori, omniumque rerum Domino, temerario ausu, vel sacrilega, et fortasse hæretica mente maledicere. Nostris miserrimis diebus multo plus quam superiori ætate, execrandum hoc scelus in Deum, in beatissimam Virginem, in Sanctos ubique grassatur, atque magnus est numerus eorum, qui in divinis laudibus muti, in maledictis, blasphemis, atque diris imprecationibus lingua celeri et exercitata sunt. Et quamvis nos inficias non ibimus, plerosque illorum non formale divinitatis contemptum intendere, sed istiusmodi verbis solummodo, vel ad exprimendam indignationem, vel etiam ad jocos et facetias abuti; nihilominus gravissimam offensionem in Divinitatem commit-

(1) 1. Joann. II, 16. (2) Prov. XVIII, 3. (3) Isai. XLVI, 8.

tunc, sicut et alli peccatores, qui non intendentes formaliter ipsius injuriam, sed ex libidine, vel alia passione abrupti, aperte legem violant. Accedit ratio scandali: probi enim dum talia audiunt, non parum contristantur; imbecilles vero, juniores, pueri præsertim hanc impietatem facile addiscunt. Minime ergo mirari debemus, quod in antiqua lege dixerit Dominus: «Qui blasphemaverit nomen Domini morte morietur» (1), et Paulus Apostolus scripserit: malèdici regnum Dei non possidebunt» (2), et quod Ecclesiæ canones severissimas in ipsos pœnas dictaverint (3), sicut et antiquæ nostræ leges, et hodiernæ quoque, etsi deploranda benignitate, non sicut gravitas facinoris certe requirit.

III. Ad fugandam itaque hanc lethiferam blasphemiae pestem, ab omnibus laborandum est. Parochi et concionatores vocem attollant, et horrendum scelus totis viribus insectentur; confessarii graves blasphemantibus injungant pœnitentias, quæ culpam vindicent, et consuetudinem eradicent: parentes corrigant filios, et castigent: famulos et artifices desperatæ emendationis domini ejiciant (4): qui auctoritatem in populis habent, pro suo posse, gravibus pœnis mulctent in Deum sacrilego ore delinquentes: omnes denique fideles, si quempiam contumeliosis aut obscenis verbis Deo maledicere, vel in Bm̄am. Virginem et Sanctos impia evomere audierint, eum moneant, cofrigant, increpent, tum ut divinum tueantur honorem, tum ut peccantem fratrem lucrentur. Verba saltem proferant Deum laudantia ad injuriam reparandam.

IV. Optamus, ut in omnibus parœciis instituantur sodalitia contra blasphemiam, quæ a Summis Pontificibus probata et commendata sunt, et copiosis ditata indulgentiis (5).

V. Hortamur etiam, ut quotannis in Dominica tertia post Pentecosten, quæ immediate subsequitur octavam Smi. Corporis Christi, et festum ipsius Sacratissimi Cordis, ac Purissimo Mariæ Cordi est sacra, in Ecclesiis ab Episcopo designandis, sive mane sive post meridiem expositio selemnis fiat Smi. Sacramenti, et sermo habeatur ad populum de blasphemiae et de festorum dierum profanationis peccatis, fideles excitando ad reparandas injurias Deo Salvatori nostro, Beatissimæ Virgini, et Sanctis illatas, post quem formula reparationis ab Episcopo probata ab omnibus publice recitetur. Statuimus prætere rea, ut quoties impertiatur benedictio cum Smo. Sacramento, post ipsam

(1) Levit. XXIV, 16. (2) 1. Cor. VI, 16. (3) Cap. 2. *De maledicis*.

(4) S. Carol. Conc. I, Mediol. P. 1, cap. 11.

(5) Ben. XIV, Const. *Ad execrabile*.—Pius IX, Rescrip. 7 Sept. 1865.